

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА. КОНСТИТУЦІЙНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

УДК 352.07:35(477)

DOI 10.32782/2523-4269-2025-93-3-9

Буга Володимир Васильович,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету підготовки
фахівців для підрозділів превентивної діяльності НПУ

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0655-5256>

Куракін Олександр Миколайович,

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри державно-правових дисциплін

Навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0274-6530>

Рибалкін Андрій Олександрович,

кандидат юридичних наук, доцент,
заступник директора Інституту післядипломної освіти та заочного навчання

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2865-3158>

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ВЛАДИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті досліджено особливості організації муніципальної влади в сучасній Україні, розкрито теоретичні засади місцевого самоврядування, проаналізовано його основні моделі та концепції. Визначено проблеми функціонування муніципальної влади в умовах воєнного стану, зокрема недосконалість нормативної бази, кадровий дефіцит і фінансові обмеження територіальних громад. Обґрунтовано напрями реформування системи місцевого самоврядування на засадах децентралізації, прозорості, підзвітності та цифрової трансформації. Показано, що ефективна організація муніципальної влади потребує поєднання правових реформ, розвитку управлінських кадрів й активної участі громадян в ухваленні рішень.

Ключові слова: муніципальна влада, сучасна Україна, організація муніципальної влади, місцеве самоврядування, концепції місцевого самоврядування, взаємодія з державною владою, моделі організації, реформування муніципальної влади.

Постановка проблеми. Актуальність теми цієї статті зумовлена сучасними процесами реформування системи місцевого самоврядування в Україні, що супроводжуються децентралізацією повноважень, зміцненням фінансової спроможності територіальних громад та пошуком ефективних моделей організації муніципальної влади. У цьому контексті муніципальна влада розглядається як інституційна форма реалізації місцевого самоврядування, що поєднує автономію територіальних громад із виконанням делегованих державою повноважень. Такий підхід дає змогу комплексно оцінити її організаційні, правові та управлінські засади.

Проте в науковій традиції України терміни «муніципальна влада» і «місцеве самоврядування» часто вживають як взаємопов'язані або навіть синонімічні: перше підкреслює владно-організаційний аспект публічного управління, друге – його правову та демократичну сутність. Саме тому в статті аналізуються як інституційні та правові засади муніципальної влади, так і механізми реалізації місцевого самоврядування, що у своїй єдності формують ефективну систему публічної влади на місцевому рівні.

Дослідження особливостей функціонування муніципальних органів є надзвичайно важливим у контексті забезпечення ефективної взаємодії між місцевими й державними органами влади, підвищення прозорості, підвітності та якості управлінських рішень. Крім того, аналіз проблем і перспектив розвитку муніципальної влади сприяє формуванню практичних рекомендацій для вдосконалення законодавчої та організаційної бази місцевого самоврядування, що має стратегічне значення для посилення демократичних інститутів та сталого розвитку територіальних громад. Вивчення цих аспектів дає змогу забезпечити комплексний підхід до модернізації муніципальної влади та створення умов для ефективного управління на місцевому рівні, що є актуальним у сучасних соціально-економічних і політичних умовах України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що проблематика організації муніципальної влади в Україні привертає увагу багатьох науковців. Питання теоретичних основ та практичних аспектів місцевого самоврядування досліджують О. Батанов [1], А. Лелеченко [2], Р. Натуркач [3], О. Рудницька та А. Тичина [4] та інші. Вони підкреслюють, що муніципальна влада є важливим елементом публічного управління, який забезпечує реалізацію принципів децентралізації, автономії територіальних громад та ефективного регіонального розвитку. Дослідження С. Мішин [5] висвітлює історичне формування місцевого самоврядування. Ю. Бабій [6] окреслює проблемні аспекти реалізації конституційної моделі організації муніципальної влади в сучасних умовах, а А. Лелеченко [2] порівнює зарубіжний досвід організації місцевого самоврядування та можливості його імплементації в Україні.

Окрему увагу сучасні науковці приділяють проблемам реформування місцевого самоврядування в умовах євроінтеграції та цифровізації. І. Дробуш [7] досліджує пошук оптимальної моделі організації муніципальної влади, підкреслюючи важливість адаптації української системи до стандартів Європейського Союзу. В. Романова та А. Умланд [8] аналізують перші результати децентралізаційної реформи, вказуючи на ключові виклики та досягнення, а А. Третяк [9] досліджує роль місцевого самоврядування в забезпеченні ефективної реалізації

екологічної політики на місцевому рівні. Р. Хван [10] звертає увагу на онтологічні та нормативні підходи до визначення елементного складу муніципальної політики держави. Загалом, наукові здобутки останніх років свідчать про те, що модернізація муніципальної влади в Україні відбувається на засадах децентралізації, підвищення ефективності управління та інтеграції найкращих міжнародних практик. Проте, незважаючи на значну кількість досліджень, питання оптимізації моделі організації муніципальної влади, підвищення її спроможності та адаптації до сучасних соціально-політичних викликів залишається актуальним і потребує подальшого комплексного вивчення.

Мета статті – всебічно дослідити особливості організації муніципальної влади в сучасній Україні, виявити основні проблеми її функціонування, проаналізувати взаємодію з державними органами влади та визначити перспективи розвитку, що сприятимуть підвищенню ефективності й прозорості діяльності органів місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу. Організація муніципальної влади в Україні базується на багатоплановому теоретичному підґрунті місцевого самоврядування, що сформувало сучасні моделі управління. Серед ключових теорій виокремлюють теорію вільної громади, яка підкреслює автономність та самоврядність територіального колективу; громадівську теорію, що розглядає громаду як основного суб'єкта публічної влади; державницьку теорію, яка акцентує на децентралізації державної влади та включенні місцевих органів у виконання частини державних функцій; соціологічну теорію, що досліджує соціальні взаємозв'язки в громадах; теорію муніципального соціалізму, яка орієнтована на забезпечення соціальних потреб населення через муніципальні структури; органічну та соціально-кланову теорії, що пояснюють розвиток місцевого самоврядування через традиції та структуру локальних соціальних спільнот; теорію соціального обслуговування, яка розглядає муніципальну владу як механізм надання послуг населенню; теорію муніципального дуалізму, що поєднує автономність органів місцевого самоврядування у вирішенні локальних питань із делегованими повноваженнями, які виконують під контролем держави (див. рис. 1) [1, с. 12–55].

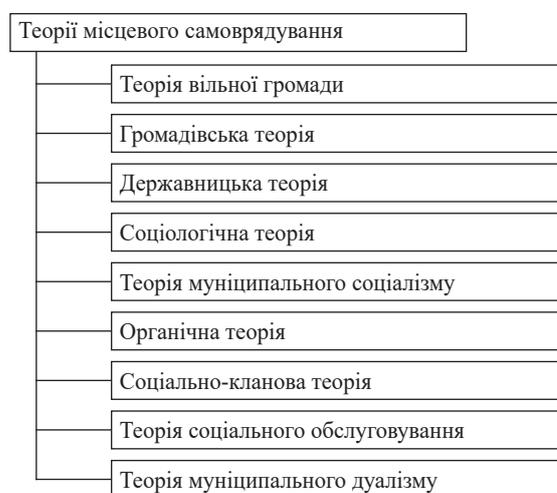

Рис. 1. Теоретичні підходи до організації муніципальної влади

Джерело: сформовано автором

Ці теоретичні моделі стали основою формування різних моделей організації муніципальної влади, зокрема таких: англосаксонська (англо-американська), континентальна (французька, романо-германська або європейська), іберійська, змішана та інші [6, с. 134]. Кожна модель відображає еволюційний розвиток місцевого самоврядування в окремих державах і визначає домінуючі принципи організації муніципальної влади. Урахування цих моделей дає змогу краще зрозуміти організаційні особливості місцевого самоврядування в Україні та принципи, на яких будується її муніципальна влада.

Відповідно до ч. 3 ст. 140 Конституції України, місцеве самоврядування здійснює територіальна громада як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи [11]. Під системою місцевого самоврядування розуміють сукупність основних форм та інститутів місцевої демократії [12, с. 136]. Муніципальна влада через ці інституції здійснює свої функції та повноваження.

Згідно зі ст. 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», система муніципальної влади містить: власне територіальну громаду; раду (сільську, селищну, міську); правовий статус голови (сільського, селищного, міського); виконавчі органи ради відповідного рівня, що представляють спільні інтереси громади; органи самоорганізації населення. Кожен громадянин має право брати участь у місцевому самоврядуванні. За способом реалізації влади населенням основні форми участі громадян поділяють на безпосередню й представницьку. До безпосередньої форми належать: місцевий референдум, місцеві вибори, загальні збори громадян, місцеву ініціативу та громадські слухання [13].

У сучасній Україні становлення місцевого самоврядування відбувалося поступово та супроводжувалося численними змінами пріоритетів у законодавстві. Під час вибору моделі організації муніципальної влади пріоритети неодноразово змінювалися, що відображалось

у відповідних нормативних актах. На думку багатьох дослідників, у Конституції України від 28 червня 1996 року закріплено принципи громадівської теорії [3, с. 17], а реформа децентралізації 2014 року підтвердила курс на зміцнення автономії територіальних громад та розвиток громадівської концепції місцевого самоврядування [9, с. 17].

Тож зазначимо, що сучасна модель місцевого самоврядування в Україні інтегрує елементи кількох теорій і не належить до жодної «чистої» моделі, а є гібридною (змішаною), що ілюструється в Таблиці 1.

Аналіз теоретичних підходів до місцевого самоврядування показує, що кожна з них вплинула на формування сучасної системи організації муніципальної влади в Україні, забезпечивши баланс між автономією громад, делегованими державними повноваженнями та соціальною відповідальністю органів місцевого самоврядування.

Водночас наявна модель системно-структурної організації місцевого самоврядування в окремих аспектах залишається перехідною, що уповільнює розвиток територіальних громад та знижує ефективність муніципальної влади, особливо в умовах війни та постійних кризових викликів [4, с. 73]. Сучасна організація муніципальної влади також ураховує міжнародні стандарти, зокрема положення Європейської хартії місцевого самоврядування, яка визначає принципи автономії, участі громадян в ухваленні рішень та збереження національних традицій у місцевому управлінні. Так, поєднання внутрішніх теоретичних підходів із міжнародними стандартами створює основу для поступового вдосконалення системи місцевого самоврядування в Україні [14]. Це дає змогу українським громадам зберегти власні підходи до самоврядування, водночас адаптуючи їх до сучасних викликів, потреб демократичного розвитку та забезпечення стійкості місцевого управління в умовах війни.

Таблиця 1

Теоретичні підходи до місцевого самоврядування та їх вплив на Україну

Теорія місцевого самоврядування	Основна ідея	Вплив на місцеве самоврядування в Україні
Теорія вільної громади (Природних прав)	Автономність та природне право територіального колективу на самоврядування, незалежне від держави	Закріплення територіальної громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування (ст. 140 Конституції України)
Громадівська теорія (Комунальна)	Громада є основним суб'єктом публічної влади, що реалізує власні місцеві інтереси	Право громади самостійно вирішувати питання місцевого значення через обрані органи (ради)
Державницька теорія (Децентралізація)	Місцеве самоврядування є формою децентралізації державної влади; місцеві органи виконують частину державних функцій	Існування делегованих повноважень (освіта, охорона здоров'я) та наявність державного контролю (прокуратура, військові адміністрації)
Теорія муніципального дуалізму	Поєднання автономності органів місцевого самоврядування в локальних питаннях із виконанням делегованих повноважень під контролем держави	Чітке розмежування власних та делегованих повноважень органів місцевого самоврядування відповідно до Закону «Про місцеве самоврядування в Україні»
Теорія соціального обслуговування (Послуг)	Муніципальна влада – механізм для надання якісних публічних послуг населенню	Пріоритетність забезпечення життєво необхідних послуг (водопостачання, тепlopостачання, благоустрою) комунальними підприємствами
Теорія муніципального соціалізму	Орієнтація на забезпечення соціальних потреб населення (житло, транспорт, соціальний захист) через муніципальні структури	Значна роль місцевих бюджетів у фінансуванні соціально-культурної сфери та комунальних соціальних програм
Соціологічна теорія	Акцент на соціальних взаємозв'язках, потребах та інтересах локальних спільнот; самоврядування як соціальний феномен	Важливість участі громадян (громадські слухання, місцеві ініціативи) та врахування соціальної структури громад
Органічна (соціально-кланова) теорія	Розвиток самоврядування пояснюється історичними традиціями, звичаями та структурою локальних спільнот	Повага до історично сформованих територій та етнографічних особливостей регіонів при формуванні громад

Джерело: сформовано автором

З огляду на теоретичні засади та нормативно-правові основи організації муніципальної влади в Україні, доцільно уточнити ключові поняття, які формують науково-понятійну структуру дослідження. Узагальнення базових категорій, які використовують у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі, подано в Таблиці 2.

Узагальнення основних понять, наведених у Таблиці 2, дає змогу систематизувати ключові категорії, що визначають сутність і зміст муніципальної влади в Україні. Аналіз понятійно-категоріального апарату показує, що сучасна система місцевого самоврядування має складну багаторівневу структуру, у якій взаємодіють державні та самоврядні елементи.

Розглянуті моделі організації муніципальної влади – централізована, децентралізована та гібридна – відображають різні підходи до балансу контролю держави та автономії громад, а також визначають ключові переваги й ризики функціонування системи (див. Таблиця 3). Наприклад, централізована модель забезпечує єдині стандарти управління та ефективну мобілізацію ресурсів у кризових ситуаціях, але обмежує автономію громад і гальмує реагування на локальні потреби. Децентралізована модель підвищує локальну гнучкість і залучення громадян, але створює ризик нерівності між територіями та труднощі з уніфікованою політикою [15, с. 39]. Гібридна модель поєднує контроль й автономію, проте потребує високого рівня координації і може призводити до конфліктів повноважень. Попри законодавче закріплення засад автономії територіальних громад, практика їх реалізації свідчить про наявність низки системних проблем, що гальмують ефективність муніципального управління та стримують розвиток місцевих громад. У контексті сучасних викликів, зумовлених війною, децентралізаційними процесами, руйнуванням інфраструктури та потребою відновлення територій, ці проблеми набувають особливої гостроти.

Аналіз практики організації муніципальної влади дає змогу виокремити ключові фактори, що обмежують ефективність місцевого самоврядування та потребують реформування інституційної, фінансової і кадрової

основи муніципальної влади. Основні проблеми організації муніципальної влади в сучасній Україні, їх наслідки та взаємозв'язок із конкретними моделями представлені в Таблиці 3, що дає змогу окреслити пріоритетні напрями подальшого розвитку та вдосконалення системи місцевого самоврядування.

Аналіз сучасного стану муніципальної влади в Україні засвідчив, що, попри істотний прогрес у процесах децентралізації, організаційна модель місцевого самоврядування залишається недостатньо ефективною та потребує подальшого вдосконалення. Основними стримувальними факторами є неузгодженість законодавчої бази, обмежена фінансова спроможність територіальних громад, кадровий дефіцит та низький рівень підзвітності органів місцевої влади перед громадянами [2]. В умовах війни ці проблеми поглиблюються через руйнування інфраструктури, зростання соціальних потреб населення та необхідність швидко реагувати на кризові виклики. Водночас практика функціонування муніципалітетів у регіонах України демонструє, що ефективність місцевої влади значно залежить від здатності громад до самоорганізації, міжмуніципальної співпраці та залучення міжнародної допомоги.

Для побудови української моделі муніципальної влади відповідно до європейських стандартів важливо здійснити такі кроки:

- провести реформу адміністративно-територіального устрою, забезпечивши чіткий розподіл повноважень між рівнями управління та унормування статусу адміністративно-територіальних одиниць;
- розширити повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування;
- поглибити децентралізацію фінансових ресурсів громад, забезпечивши їх рівномірний розподіл відповідно до повноважень і потреб місцевої влади;
- удосконалити систему місцевих податків та створити механізми муніципального кредитування, зокрема через місцеві цінні папери [2];
- забезпечити реалізацію соціальних запитів громадян через ефективне управління місцевими справами

Таблиця 2

Теоретико-понятійні засади організації муніципальної влади в Україні

Поняття	Визначення
Муніципальна влада [16, с. 174]	Система органів та посадових осіб, які здійснюють управління на місцевому рівні
Міське самоврядування [9, с. 62]	Право територіальної громади на самостійне вирішення місцевих питань через виборні органи
Децентралізація [4, с. 72]	Передача повноважень від державних органів до місцевих громад
Реформа місцевого самоврядування [12, с. 42]	Комплекс заходів щодо підвищення ефективності та автономії муніципальних органів

Джерело: сформовано автором

Таблиця 3

Основні проблеми муніципальної влади та їх наслідки

Модель	Характеристика	Переваги	Недоліки
Централізована	Високий контроль держави, єдині стандарти управління	Однорідність управління, ефективна мобілізація ресурсів у кризових ситуаціях	Обмежена автономія громад, бюрократія, повільне реагування на локальні потреби
Децентралізована	Передача основних повноважень та відповідальності громадам (міському самоврядуванню)	Гнучкість, локальна адаптація, підвищення підзвітності та залучення громадян	Ризик нерівності між громадами за фінансовими та адміністративними ресурсами, можливість некваліфікованих рішень, труднощі з уніфікованою політикою
Гібридна	Поєднання централізованого контролю та автономії громад, чіткий розподіл повноважень	Баланс контролю та автономії, збереження єдності при врахуванні регіональної специфіки	Складність координації та взаємодії, потенціал для конфлікту повноважень

Джерело: сформовано автором

та задоволення життєво важливих потреб населення [7, с. 17].

Для підвищення результативності муніципального управління та забезпечення стійкого розвитку територіальних громад доцільно:

- удосконалити законодавче регулювання системи місцевого самоврядування та ліквідувати колізії між державними й муніципальними нормативними актами;
- забезпечити фінансову автономію громад через розширення податкової бази, механізми залучення інвестицій та партнерства з бізнесом;
- запровадити системи підвищення кваліфікації управлінських кадрів з урахуванням сучасних стандартів публічного управління;
- розвивати цифрову інфраструктуру муніципальної влади для підвищення прозорості, контролю та взаємодії з громадянами;
- посилити міжнародну співпрацю з європейськими муніципалітетами для обміну досвідом та залучення технічної допомоги;
- забезпечити інституційну стійкість громад у воєнних умовах через стратегії кризового управління, підтримку внутрішньо переміщених осіб й ефективне використання гуманітарних ресурсів.

Так, успішна організація муніципальної влади в сучасній Україні потребує поєднання правових реформ, фінансової децентралізації, професійного розвитку управлінських кадрів та активної участі громадян у процесах ухвалення рішень, адже система муніципальної влади перебуває на етапі глибоких трансформацій під впливом внутрішніх реформ і зовнішніх викликів.

Висновки. Підсумовуючи дослідження, зазначимо, що теоретичні засади муніципального управління, що ґрунтуються на поєднанні громадівської, державницької та дуалістичної моделей, відображають історичну спадкоємність і водночас демонструють потребу в адаптації

до сучасних умов. Аналіз показав, що, попри суттєве розширення повноважень територіальних громад, рівень їх фінансової та адміністративної спроможності залишається недостатнім. Проблемами сучасної муніципальної влади є неузгодженість законодавства, слабка міжінституційна координація, обмежені ресурси, кадровий дефіцит та нерівномірність розвитку громад у регіональному вимірі.

Водночас в умовах війни муніципальна влада виявила здатність до мобілізації ресурсів, ефективної координації дій із державними структурами та громадянським суспільством. Це засвідчує потенціал територіальних громад як основи демократичного врядування й стійкості держави. Подальший розвиток муніципальної влади має ґрунтуватися на принципах субсидіарності, фінансової самодостатності, прозорості та підзвітності, а також на розширенні цифрових інструментів управління. Так, ефективна організація муніципальної влади в сучасній Україні можлива лише за умови системної модернізації нормативно-правової бази, посилення фінансової децентралізації, інституційної стійкості територіальних громад та активної участі населення в ухваленні управлінських рішень. Розвиток муніципальної влади визначає ефективність усього механізму місцевого самоврядування та є ключовим чинником формування сучасної публічної влади в Україні.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на глибший аналіз механізмів підвищення стійкості муніципальної влади в умовах війни та повоєнного відновлення держави, вивчення ефективності взаємодії органів місцевого самоврядування з військовими адміністраціями, а також розроблення практичних інструментів реалізації принципів належного врядування на місцевому рівні. Особливу увагу варто приділити питанням цифрової трансформації муніципального управління, формуванню кадрового потенціалу громад і розвитку міжнародного партнерства для відбудови територій.

Список використаних джерел:

1. Батанов О. В. Муніципальна влада в Україні: проблеми теорії та практики : монографія. Київ : Юридична думка, 2010. 656 с.
2. Лелеченко А. Зарубіжний досвід організації функціонування місцевого самоврядування: імплементація в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2011. № 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=266> (дата звернення: 07.11.2025).
3. Натуркач Р. П. Реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: історія та сучасність. *Упровадження децентралізації публічної влади в Україні: національний і міжнародний аспекти* / за заг. ред. М. В. Савчина. Ужгород : ТІМРАНИ, 2015. С. 12–27.
4. Рудницька О. П., Тичина А. С. Сучасна українська модель системи місцевого самоврядування у контексті зарубіжного муніципального досвіду. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*. 2024. № 1. С. 71–79. <https://doi.org/10.32782/cuj-2024-1-9>
5. Мішин С. І. Історичне поняття місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми політики*. 2019. Вип. 63. С. 60–72. <https://doi.org/10.32837/app.v63i0.7>
6. Бабій Ю. Ю. Конституційна модель організації муніципальної влади в сучасній Україні: проблемні питання реалізації. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2025. Вип. 87, Ч. 1. С. 131–136. URL: <http://visnykpravo.uzhnu.edu.ua/article/view/324565/314679> (дата звернення: 09.11.2025)
7. Дробуш І. Реформування місцевого самоврядування в Україні: пошук оптимальної моделі в контексті євроінтеграційного процесу. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. № 1. С. 16–21. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.01.3>
8. Романова В., Умланд А. Реформа децентралізації в Україні: перші результати та виклики. *Політичні дослідження / Political Studies*. 2021. № 1. С. 41–51. URL: <http://pd.ipiend.gov.ua/article/view/235422> (дата звернення: 09.11.2025).
9. Третяк А. В. Громадівська теорія місцевого самоврядування як ефективна модель здійснення екологічної політики України на місцях: за та проти. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. Т. 31(70), Ч. 2. № 2. С. 15–19.
10. Хван Р. М. Муніципальна політика держави: онтологічні та нормативні підходи до визначення елементного складу. *Часопис Київського університету права*. 2020. №2. С. 173–179. URL: <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/download/368/349> (дата звернення: 09.11.2025).
11. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 09.11.2025).

12. Сергієнко Т. І. Місцеве самоврядування як елемент публічного адміністрування. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ*: зб. тез доп. III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 18–19 квіт. 2019 р. Херсон : ДВНЗ «ХДАУ», 2019. С. 135–137.

13. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 09.11.2025).

14. Європейська хартія місцевого самоврядування. м. Страсбург, 15 жовтня 1985 р. Офіційний переклад. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036/stru (дата звернення: 09.11.2025).

15. Бабарікіна Н. А., Сергієнко Т. І. Досягнення та перспективи процесу децентралізації в Україні. *Актуальні філософські, політологічні та культурологічні проблеми людини і суспільства у динамічному та глобальному світі*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 9–10 жовт. 2020 р. Київ : Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2020. С. 37–40.

References:

1. Batanov, O. (2010). *Munitsipalna vlada v Ukraini: problemy teorii ta praktyky* [Municipal Governance in Ukraine: Problems of Theory and Practice]. Kyiv : Yurydychna dumka [in Ukrainian].

2. Lelechenko, A. (2011). Zarubizhnyi dosvid orhanizatsii funktsionuvannya mistsevoho samovriaduvannya: implemntatsiia v Ukraini [Foreign Experience of Organizing Local Self-Governance: Implementation in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok – Public Administration: Improvement and Development*, 3. Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=266> [in Ukrainian].

3. Naturkach, R. (2015). Reformuvannya mistsevoho samovriaduvannya ta terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini: istoriia ta suchasnist [Reforming Local Self-Governance and Territorial Organization of Power in Ukraine: History and Modernity]. In M. Savchyn (Ed.), *Uprovadzhennia detsentralizatsii publichnoi vlady v Ukraini: natsionalnyi i mizhnarodnyi aspekty* [Implementation of Public Power Decentralization in Ukraine: National and International Aspects] (pp. 12–27). Uzhhorod: TIMPANI [in Ukrainian].

4. Rudnytska, O., & Tychyna, A. (2024). Suchasna ukrainska model systemy mistsevoho samovriaduvannya u konteksti zarubizhnoho munitsypalnoho dosvidu [Modern Ukrainian Model of Local Self-Governance in the Context of Foreign Municipal Experience]. *Tsentralkoukrainskyi visnyk prava ta publichnoho upravlinnia – Central Ukrainian Bulletin of Law and Public Administration*, 1, 71–79. <https://doi.org/10.32782/cuj-2024-1-9> [in Ukrainian].

5. Mishyn, S. (2019). Istorychne poniattia mistsevoho samovriaduvannya [Historical Concept of Local Self-Governance]. *Aktualni problemy polityky – Current Problems of Politics*, 63, 60–72. <https://doi.org/10.32837/app.v63i0.7> [in Ukrainian].

6. Babii, Y. (2025). Konstytutsiina model orhanizatsii munitsipalnoi vlady v suchasni Ukraini: problemni pyttannia realizatsii [Constitutional Model of Municipal Governance in Modern Ukraine: Problematic Issues of Implementation]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya Pravo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Law Series*, 87(1), 131–136. Retrieved from <http://visnykpravo.uzhnu.edu.ua/article/view/324565/314679> [in Ukrainian].

7. Drobush, I. (2021). Reformuvannya mistsevoho samovriaduvannya v Ukraini: poshuk optymalnoi modeli v konteksti yevrointehratsiinoho protsesu [Reforming Local Self-Governance in Ukraine: Searching for an Optimal Model in the Context of the European Integration Process]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo – Analytical-Comparative Jurisprudence*, 1, 16–21. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.01.3> [in Ukrainian].

8. Romanova, V., & Umland, A. (2021). Reforma detsentralizatsii v Ukraini: pershi rezultaty ta vyklyky [Decentralization Reform in Ukraine: First Results and Challenges]. *Politychni doslidzhennia – Political Studies*, 1, 41–51. Retrieved from <http://pd.ipiend.gov.ua/article/view/235422> [in Ukrainian].

9. Tret'iak, A. (2020). Hromadivska teoriia mistsevoho samovriaduvannya yak efektyvna model zdiisnennia ekolohichnoi polityky Ukrainy na mistsi: za ta proty [Civic Theory of Local Self-Governance as an Effective Model for Implementing Environmental Policy in Ukraine at Local Level: Pros and Cons]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: yurydychni nauky – Scientific Notes of TNU named after V. I. Vernadsky. Series: Legal Sciences*, 31(70), 15–19 [in Ukrainian].

10. Khvan, R. (2020). Munitsipalna polityka derzhavy: ontolohichni ta normatyvni pidkhody do vyznachennia elementnoho skladu [Municipal Policy of the State: Ontological and Normative Approaches to Defining the Elemental Composition]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Kyiv University of Law Journal*, 2, 173–179. Retrieved from <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/download/368/349> [in Ukrainian].

11. Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). Constitution of Ukraine. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

12. Serhiienko, T. (2019). Mistseve samovriaduvannya yak element publichnoho administruvannya [Local Self-Governance as an Element of Public Administration]. In *Publichne upravlinnia ta administruvannya u protsesakh ekonomichnykh reform: zbirnyk tez dopovidei III Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii* [Public Administration in Economic Reform Processes: Proceedings of the III All-Ukrainian Scientific-Practical Internet Conference] (pp. 135–137). Kherson : DVNZ “KhDAU” [in Ukrainian].

13. Verkhovna Rada of Ukraine. (1997). On Local Self-Government in Ukraine. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

14. Council of Europe. (n.d.). European Charter of Local Self-Government. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036/stru [in Ukrainian].

15. Babarikina, N., & Serhiienko, T. (2020). Dosiahnennia ta perspektyvy protsesu detsentralizatsii v Ukraini [Achievements and Prospects of the Decentralization Process in Ukraine]. In *Aktualni filosofski, politychni ta kulturologichni problemy liudyny i suspilstva u dynamichnomu ta globalnomu sviti: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Current Philosophical, Political and Culturological Problems of Human and Society in a Dynamic and Global World: Proceedings of the International Scientific-Practical Conference] (pp. 37–40). Kyiv : Tavriyskyi natsionalnyi universytet imeni V. I. Vernadskoho [in Ukrainian].

Buha Volodymyr,

Doctor of Law, Professor,

Professor at the Department of Administrative and Legal Disciplines of the Faculty of Training of Specialists for the Departments of Preventive Activities of the National Police

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0655-5256>

Kurakin Oleksandr,

Doctor of Law, Professor,

Professor at the Department of State and Legal Disciplines of the Educational and Scientific Institute of Law and Social Management

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0274-6530>

Rybalkin Andrii,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,

Deputy Director of the Institute of Postgraduate Education and Correspondence Studies

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2865-3158>

**FEATURES OF THE ORGANIZATION OF MUNICIPAL AUTHORITY
IN MODERN UKRAINE:
PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT**

The article examines the features of the organization of municipal authority in modern Ukraine, revealing its theoretical, legal, and organizational foundations. A comprehensive analysis of the evolution of local self-government has been carried out, identifying the main models of municipal authority, including the Anglo-Saxon, continental, Iberian, and mixed models, as well as their influence on the formation of the Ukrainian system of local governance. The key theoretical concepts – community-based, statist, dualistic, sociological, and others – that determine the modern approach to decentralization and strengthening the role of territorial communities are highlighted. Particular attention is paid to analyzing the state of municipal authority under wartime conditions, which have exacerbated problems of legislative inconsistency, staff shortages, limited financial resources, and the need for rapid crisis response. It is emphasized that the decentralization reform created the prerequisites for strengthening the capacity of local communities; however, the effectiveness of their activities remains uneven due to differing levels of socio-economic development across regions. The study substantiates the need for further improvement of the municipal governance system through modernization of the legislative framework, expansion of financial autonomy, introduction of digital management technologies, and ensuring transparency and accountability of local self-government bodies. The article identifies promising directions for the development of municipal authority, including the formation of a professional administrative corps, the development of inter-municipal partnerships, the activation of citizen participation in decision-making, and the implementation of European principles of good governance. It concludes that the effective organization of municipal authority is a key condition for democratic development, state stability, and the resilience of territorial communities during wartime and post-war transformations.

Key words: municipal authority, modern Ukraine, organization of municipal authority, local self-government, concepts of local self-government, interaction with state authorities, organizational models, reform of municipal authority.

Дата першого надходження статті до видання: 18.11.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 12.12.2025
Дата публікації (оприлюднення) статті: 31.12.2025